

Domače Branje

Ivan Pregelj *Matkova Tina*

1) Obnovi novelo.

Novela je presenetljivo pretresljiva, če upoštevamo njeno kratkost. Pisatelj nam pripoveduje, kako skupine ljudi romajo proti Gorici, kjer naj bi usmrtili upornike. To se je odvijalo leta 1714 v aprilu. Med romarji pa sta bila tudi Matko in njegova hčer Tina, ki je bila noseča. Otrokov oče je bil Janez Gradnik, ki je bil upornik. Pisatelj nam razkrije Matka kot primitivnega pijančka, ki venomer zaostaja za skupino in se tolaži z vinom, njegova hči pa še zadnjič želi videti Gradnika, preden ga usmrtijo. Zanimiv je pogovor med Matkom in soromarjem, ko izvemo, da Matko krivi uporniškega Gradnika za hčerine težave. Napetost se začne stopnjevati, ko Tino dobi popadke. Bila je še na poti in šele v sedmem mesecu nosečnosti, poleg vsega pa se je še bala, da ne bi zamudila obsodbe. Legla je, da bi si malo odpočila in se zatekla k molitvi za svojega še nerojenega otroka. Njene molitve so bile uslišane, ko se je z neba prikazala „Gospa nebes“, ki ji je rešila otroka, tako da je otroka predala Ročinjskim ženam, Tino pa vzela s seboj v nebesa. Konec pa je rahlo grotesken, saj se Matek vrača mimo vasi, kjer je umrla Tina, a je zaradi opitosti ne najde. Vsakozi pa si prepeva: „Vsem galjotom vile v vamp!“

2) Označi Tino.

Tina je precej pobožna in popolnoma zaverovana v Boga, saj so še njene, če se tako izrazim, poslednje besede molitev. Celo tako pobožna je, da bi jo lahko enačili z Marijo, ki je trpela podobne muke ob izgubi sina. Je čisto sama, brez podpore družine ali moža, povrh vsega pa še noseča. Znajde se v izjemno težkem položaju, a še vedno najde toliko moči, da se odpravi na pot v upanju, da še poslednjič vidi svojega zaročenca. Na kratko bi lahko torej rekli, da je Tina pobožna, vztrajna in vdana izvoljencu.

3) V kakšnem položaju je glede na okolje? O čem razmišlja? Se vam zdi tragična? Zakaj?

Ostali ljudje Tino prezirajo, saj je v tistih časih biti samohranilka bilo greh in je bila zaničevana. Torej se znajde v inferiornem položaju, prepuščena popolnoma sama sebi, a tudi v najhujših trenutkih je mislila samo na Boga in svojega otroka. Posledično se mi zdi Tina zelo tragična in hkrati močna kot oseba. Spoštujem jo, ker je tudi v položaju, v katerem bi večina obupovala in mislila na samomor, zbrala dovolj moči in se osredotočila na tisto, kar je bilo resnično pomembno – svojega otroka.

4) Na kateri svetopisemski motiv spominja njena vizija Gradnikove smrti?

Ko Tina razmišlja kako bo videla Gradnika, pravi da bo še poslednjič poljubila njegovo glavo (ko bo že mrtev), kar spominja na Salomo in njeno izprijeno željo, da bi poljubila glavo Johanaana, vendar pa pri Tini ta želja ne deluje bolno, ampak kot zadnja želja ljubeče ženske.

5) Označi Matka! Kakšen je do hčere in puntarjev?

Matek je tipičen predstavnik nižjega sloja prebivalstva, ki mu največji smisel v življenju predstavlja alkohol, pijača in kozarec vina. Je zelo plitek in katastrofalen oče. Zanemarja hčer, čeprav jo na koncu išče, a to se zdi kot nagona reakcija, ne pa kot znak ljubezni in skrbi. V družbi puntarjev pa je seveda, tako kot vsi pijančki, družaben in zgovoren in razumljivo najpametnejši. Nezmožen se je zavedati najosnovnejših dejstev ali sprejeti kakršno koli odgovornost.

6) Utemelji ali lahko noveli pripišemo katarzičen konec.

Novela se konča s smrtjo Tine in njenim odhodom v nebesa, a če upoštevamo, da je Tina živela pobožno in je bila na koncu življenja v hudi stiski, je konec navsezadnje srečen, saj otrok preživi, Tina pa je rešena muk in trpljenja ter deležna mira v božjem kraljestvu, tako da lahko noveli pripišemo katarzičen konec.